

Szeretettel és tisztelettel köszöntöm valamennyi megjelent embert. Mert a bíró is ember. Nem túlzás, hogy történelmi pillanat ez. És nemcsak megjelent, az úgynevezett egyszerű állampolgárokat üdvözlöm, hanem a hivatásrendem tagjait, akkor is, ha én már nyugalmazott bíró vagyok. Külön szeretettel köszöntöm azokat a hivatásrendeket, akik képviseltetik magukat, így anélkül, hogy teljességgel mondanám, kiemelném az ügyvédeket és orvosokat.

Nem örülök annak, hogy bár 2700 aktív bíró van az országban, csak egy részük van itt. Annak idején én nagyon egyenesen és őszintén mindig kritizáltam a fennálló visszasságokat, és volt, hogy megkérdezték nem félsz attól, hogy egy sötét sarkon fejbe vágják. És én mondtam, hogy nem, nem szabad félni.

És ajánlom mindenki figyelmébe II. János Pál pápa mondását: „Ne féljete!”

Az utánam következő Baka András elnök úrnak jeleztem, hogy „elloptam” egy mondatát. Amikor neki is mennie kellett, úgy nyilatkozott: hogy az a bíró, aki fél, nem bíró többé. Idáig nem szabad eljutni.

Üdvözlém szívesen a Kúria elnökét is, ha itt volna. De nincs itt, bár itt volna a helye. Ő bíró, beült a bírói székbe, inentől kezdve a bírák mellett van a helye. Nem a végrehajtó hatalomnál. Ugyanis a hatalmi ágak már régen szétváltak. A modern tudományok egyik nagyja volt Montesquieu, aki beszélt a hatalmi ágak szétválasztásáról. A törvényhozó, vagyis a parlament, a végrehajtó, vagyis a kormány és a igazságszolgáltató, azaz a bírói hatalomról. Így fogalmazott, ha és amennyiben ezek közül kettő maga alá gyűri a harmadikat, az a zsarnokság kezdete.

Kimondani is szörnyű, hogy külön alku köt a végrehajtó hatalommal, a kormányzattal. Ezzel a kormányzattal kötött külön alkuja (kimondani is ijesztő) éket vert a Kúria bírái és a többi bíró közé. Márpedig nem ez a feladata. Apropó Kúria. Ez a külön alku valóban azt eredményezte, hogy a kúriai bírák többszörösét keresik a többieknek. Ámde létezik sajnos „divida et impera” elv, ami sikeresen működik. Ugyanis mintha megosztott lenne a bírói kar. azonban ne feledjük, nem egymást kell szidni, nem egymást kell hibáztatni, és nem mást. Nekünk kell kiállni saját igazunkért.

És aki nem jött el, gondolja meg: vajon másnak kell érte kiállni, nem önmagának is? Hangsúlyozom, a létrejött helyzetet nem a kúriai bírák eredményezték.

Amit nagyon szeretnék kiemelni a hatalmi ágakról. Már a sajtó hergeli a közvéleményt: milyen fizetése lesz a bírának. Kérdelem én: mikor? 2027-ben. És hol lesznek azok akkor, akik ezt ígérik? Mert ígérni lehet. De nem ígérni kellett volna, hanem eljutni odáig, hogy ne ez legyen a fő probléma, illetve az egyik probléma. Ugyanis nem a bérről szól ez a demonstráció elsődlegesen, hanem a bírói függetlenségről, akkor pedig miről? A jogállamiságról.

2011-ben elkezdődött a bíróságok ellen akciózás. A volt kommunista bírákat akarták eltávolítani, köztük engem, aki 1986 óta voltam bíró, és határozottan ellöktem magamtól

az ajánlatot, hogy nem akarok belépni a pártba. Én független bíró akarok lenni. Én is kommunista bírák közé tartoztam, mert 2012-ben alaptörvénnyel távolítottak el 273-unkat. a bírói pulpitusról. Miután az Alkotmánybíróság megsemmisítette ezt a rendelkezést, hogy 70-ről 62 évre csökkentették a bírói életkort, de közben ez mit eredményezett? Lefejezték a bírói kart. És a luxembourgi bíróság elítélte országunkat. Mi a tény? Tény tehát, hogy jogtalanságot foglaltak az Alaptörvénybe.

Az nyomulás azonban folytatódott. Nem mondom, hogy mi lett volna, ha 2011-2012-ben a bírói kar így fellép, mert nem ismerte fel, hogy milyen veszély fenyegeti.

Elfoglalják lassan a fontos pozíciókat. De hiába ültetnek valakit a bírói székbe, ha nem tud felnőni a feladathoz, ha nem volt járásbíró, törvényszéki bíró, aki egy az egyben ott volt az ügyfelekkel szemben, a vádlottal szemben, végig hallgatta mindenki elmondását a reflektorfényben, majd, amikor a dönteni kellett, magára maradt, ami így természetes.

Hitem szerint minden bíró igyekszik valóban az esküjéhez méltóan pártatlanul, tisztességes eljárásban és függetlenül ítélni, csak a törvényeknek és az igazságnak alávetve magát.

Úgyhogy miért fenyegeti a jogállamot az, ami most történik?

Néhány gondolat erről: kissé leegyszerűsítve a helyzetet: ha két ember között konfliktus, jogvita keletkezik, és nem tudnak megegyezni, az út a bíróságra vezet, lesz belőlük felperes és alperes. Az általuk - jogi képviselőjük által - a rendelkezésre bocsátott bizonyítékok alapján hozza meg az ítéletét az elsőfokú bíróság. Vagy helyt ad a felperes keresetének, vagy elutasítja azt. Egyikük tehát pernyertes, a másikuk pervesztes lesz. Jogorvoslati lehetőség azonban van, fellebbezhet, aki nem ért egyet a döntéssel - szeretni nemigen fogja a bírót, s ugyanez vonatkozik a fellebbviteli bíróság bírására is. Holott csupán arról van szó, hogy ugyanazon kérdésben a két perbeli félnek egyszerre nem lehet igaza.

Hasonló a helyzet a büntetőbíróságon. Az ügyész vádat emel a terhelt ellen, s a bíróság a vád alapján, a vádiratban leírt tényállás alapján hozza meg a marasztaló, tehát bűnösséget megállapító ítéletét, vagy felmenti a vádlottat. Természetesen itt is megvan a fellebbezési lehetőség, ám a bűnösnek kimondott vádlott nem zárja a szívébe a bírót, felmentés esetén pedig ugyanígy a sértett.

De nem erről szól az igazságszolgáltatás.

Nem a társadalmi nyomásnak nevezett valaminek kell megfelelni, mert annak megfelelték az 50-es években és akasztottak embert ártatlanul is. Idáig azonban nem szabad eljutni, hogy más hatalmi ágak legyűrjék a bíróságokat.

Mondandóm vége felé elmondani azt, hogy tudnia kell tehát a magyar polgároknak, hogyha a bíróságok nem függetlenek, akkor az rendkívüli veszélyt jelent az ő jogaikra nézve.

Ugyanis a bíróság azért van, hogy akár a kormányzati, azaz a végrehajtó hatalom túllépésével szemben is fordulhasson oda az emberek, azért, hogy igazságot szolgáltatassanak nekik.

Bárki bármit mond, amíg nem hajtjuk végre az ítéletet, meg ránk nem vonatkozik ennek a bíróságnak az ítélete, az szégyen. Főleg, ha jogvégzett ember mondja. Mintha nem tudná, hogy a bíróságok ítélete kötelező.

Amit a titkár úr elmondott, hogy 30 év volt a bíróvá válás alsó korhatára, most a megállapodásnak nevezett akármire hivatkozva, az éjszaka leple alatt elfogadták, hogy 35 év lesz.

És 70 is lehet, 65 év után kérelmezheti a bíró, hogy maradjon. Mi ára ennek és ki fogja eldönteni? Az 1869.évi IV. törvénycikk 17.§-a erről ekként rendelkezett: A bíró, miután 70-ik évét betöltötte, nyugalomba lép, kivéve, ha az igazságügyminiszter szolgálata folytatására hívta fel és ő úgy döntött, hogy folytatja szolgálatát. Micsoda különbség! És mi volt alsó korhatár? 26 év. És nem volt megszabva, hogy milyen színű legyen szeme, honnan jöjjön, vagy esetleg a bíróságon szocializálódott, és függetlenséget, pártatlanságot, részrehajlás nélküliséget tapasztalt a bíraktól, a környezetében lévőktől. És ha fel akarják tölteni a bíróságot nyilván jogvégzett, jogszabályokat ismerő emberekkel, azok olyanok, akik jogszabály szerint dolgoztak, de nekik megmondhatta a főnökük, hogy mit döntsenek.

Ezt akarja vajon a rendszer?

Reméljük, hogy nem.

Ezért jó, hogy itt vagyunk, hogy eljöttek.

Mondandóm végén mindenki figyelmébe ajánlom a nagy írónktól, Jókai Mórtól származó mondatot: „Emlékezz arra, hogy a szép szavak nem mindig igazak, és az igazak nem mindig szépek.”

Az ‘utolsó szó jogán’ pedig Faludy György verséből idéznék:

...de megalázni nem tudott soha senki,
Bár tévedtem sokszor, de helyt álltam a bajban,
S nem élt e Földön soha senki,
Kinek én talpat nyaltam.

Budapest, 2025. február 22.

Dr. Köszler Ferenc
a Győri Törvényszék nyugalmazott tanácselnöke